

Sygn. akt II Ca 1787/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2024 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Maria Antecka

Protokolant: p.o. stażysty Dorota Dreliszak

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2024 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa małoletniego P. M. działającego przez przedstawiciela ustawowego Z. M.

przeciwko E. M.

o alimenty

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w Poznaniu

z dnia 7 września 2022 r.

sygn. akt IV RC 79/21

I. zmienia zaskarżony wyrok w całości w ten sposób, że:

- zasądza od pozwanej na rzecz powoda rentę alimentacyjną w kwocie po 900 (dziewięćset) zł miesięcznie, płatną z góry do rak ojca małoletniego do dnia 10 -tego każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat i to począwszy od 1 kwietnia 2021 r.,
- w pozostałym zakresie powództwo oddala,
- koszty procesu stosunkowo rozdziela na powoda w 70%, a na pozwaną w 30% i z tego tytułu zasądza od pozwanej na rzecz powoda 984,10 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28 marca 2024 r. do dnia zapłaty,
- nakazuje ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w Poznaniu 540 zł, z tytułu części opłaty od pozwu, od której uiszczenia powód był zwolniony,

II. w pozostałym zakresie apelację oddala,

III. koszty postępowania apelacyjnego stosunkowo rozdziela na powoda w 70%, a na pozwaną w 30% i z tego tytułu zasądza od pozwanej na rzecz powoda 456 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu do dnia zapłaty;

IV. nakazuje ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego

w Poznaniu 540 zł, z tytułu części opłaty od apelacji, od której uiszczenia powód był zwolniony.

Maria Antecka

UZASADNIENIE

wyroku Sadu Okręgowego w Poznaniu z 28 marca 2024 r.

W sprawie z powództwa małoletniego P. M. przeciwko E. M. o zasądzenie na rzecz powoda alimentów w kwocie po 3 000 zł płatnych z góry do rąk ojca małoletniego powoda, do dnia 10. każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności i to począwszy od 1 stycznia 2021 r. (wraz z zażądaniem zasądzenia od pozwanej na rzecz małoletniego powoda zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych) Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu wyrokiem z dnia 7 września 2022 roku (Ii ca 1787/22):

- w punkcie 1. oddalił powództwo,
- w punkcie 2. zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 3617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
- w punkcie 3. nakazuje ściągnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego Poznań Stare Miasto w Poznaniu kwotę 1800 zł tytułem kosztów sądowych.

Powód zaskarżył wyrok w całości apelacją.

Zaskarżonemu wyrokowi powód zarzucił:

- Naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 §1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, - ustalenie, że „matka została pozbawiona kontaktu z synem wskutek jego jednostronnej decyzji”, „matka walczy o kontakty z synem”, błędne ustalenie wysokości dochodów pozwanej, błędne ustalenie wysokości jej wydatków, brak podania podstawy prawnej oddalenia powództwa, naruszenie przepisów ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (art. 96 pkt 1 ppkt 2) poprzez zasądzenie kosztów sądowych od małoletniego powoda zwolnionego z mocy ustawy od kosztów, naruszenie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (§ 4 pkt 1 ppkt 9) poprzez zasądzenie od małoletniego powoda kosztów zastępstwa adwokackiego sprzecznie z obowiązującymi przepisami, art. 235² k.p.c. poprzez pominięcie wniosków dowodowych pozwanego bez wydania postanowienia i sprzecznie z § 1 cytowanego przepisu 327¹ §1 pkt 2 k.p.c. poprzez brak podania podstawy prawnej wyroku (i to zarówno co do alimentów, jak i kosztów),

- W konsekwencji - błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na wynik sprawy, tj. zaniżenie dochodów pozwanej oraz uznanie, że nie musi ona spełniać obowiązków osobistej opieki tylko i wyłącznie z uwagi na postawę syna, nadto - w okresie letnim powstała nowa okoliczność, która winna być znana Sądowi z urzędu - drugi syn Z. M. i pozwanej również zamieszkał z ojcem, sprawa o zmianę wyroku rozwodowego toczy się obecnie przez Sadem Rejonowym Poznań Stare Miasto w Poznaniu (sprawę prowadzi sędzia, wydająca wyrok w niemniejszej sprawie),

- Naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

~ art. 133 § 1 k.r.o. poprzez uznanie, że pozwana nie jest rodzicem zobowiązanym do alimentacji powoda w jakiegokolwiek formie (mimo, że powód jest małoletni, nie posiada własnych dochodów ani majątku),

~ art. 135 § 1 k.r.o. poprzez uznanie, że możliwości zarobkowe osoby zarabiającej (jak przyjmuje Sąd - sprzecznie z dowodami) 8.000 zł są żadne,

~ art. 135 §2 k.r.o. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie poprzez rozłożenie obowiązku alimentacyjnego między pozwaną a ojcem powoda w sposób całkowicie nieadekwatny do rzeczywistości i obciążenie ojca powoda tym obowiązkiem w całości - zarówno sprawowania codziennej, bieżącej pieczy, jak i zaspokojenia potrzeb materialnych i zwolnienie pozwanej od jakichkolwiek obowiązków wobec własnego dziecka.

Wobec powyższych zarzutów apelujący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda renty alimentacyjnej w kwocie po 3.000 zł miesięcznie, płatnej z góry do rąk ojca małoletniego do 10-tego dnia każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w płatności którejkolwiek z rat, od dnia wniesienia pozwu, zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych oraz uchylenie punktu 3 wyroku,

- zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania przed Sadem II instancji, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o:

- oddalenie apelacji,

- przeprowadzenie dowodu z dokumentu w postaci zaświadczenia o zdiagnozowanej chorobie pozwanej (badanie histopatologiczne z dnia 19 października 2022 roku) - w celu wykazania faktu złej sytuacji zdrowotnej pozwanej i związanymi z chorobą zwiększonymi kosztami utrzymania oraz znacznym obniżeniem możliwości zarobkowych pozwanej i niepewną perspektywą w związku z kontynuowaniem leczenia i planowaną kolejną operacją, która wyłączy pozwaną z możliwości wykonywania pracy, a dochody pozwanej sprowadzą się do wysokości zasiłku chorobowego,

- zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania odwoławczego w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych ewentualnie nieobciążanie pozwanej kosztami postępowania.

W postępowaniu apelacyjnym Sąd Okręgowy przeprowadził dowód z dokumentów złożonych w postępowaniu apelacyjnym, z przesłuchania pozwanej na piśmie; została też przeprowadzona rozprawa apelacyjna, na którą stawiła się pozwana.

W toku postępowania apelacyjnego strony składały pisma procesowe, ale co do istoty ich stanowisko nie uległo zmianie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Przeprowadzone przed Sądem Okręgowym postępowanie dowodowe oraz oświadczenia złożone na rozprawie apelacyjnej wykazało, że pozwana od września 2022 r. choruje onkologicznie, co powoduje, że aktualnie ponosi koszty związane z jej leczeniem

oraz rehabilitacją i wynoszą one ok. 1500 zł miesięcznie. W roku 2022 dochód miesięczny brutto pozwanej wynosił 15543 zł (średnio, ustalone na podstawie zeznania PIT za rok 2022–k.340-343), aktualne wynagrodzenie wynosi ok.6000 zł netto- gdyż z uwagi na chorobę

i świadczenie pracy w sposób hybrydowy pozwana nie uzyskuje premii , która stanowiła istotny składnik jej wynagrodzenia (na chwilę orzekania przez Sąd Rejonowy zostało przyjęte wynagrodzenie pozwanej w kwocie 8300-8000 zł netto średniomiesięcznie). W dacie orzekania przez Sąd Rejonowy młodszy brat powoda – W. M. mieszkał z pozwaną,

a ojciec przekazywał na niego pozwanej alimenty w kwocie 7000 zł. Już po wydaniu zaskarżonego wyroku W. zamieszkał z ojcem, ale aktualnie spotyka się w weekendy co dwa tygodnie z matką. Pozwana stara się, ażeby spotkania te były dla W. atrakcyjne, co generuje wydatki. Pozwana nie przekazuje ojcu dzieci żadnych kwot na ich utrzymanie. Opłata za mieszkanie, którą pozwana uiszcza do wspólnoty mieszkaniowej wynosi ok. 1600 zł miesięcznie.

Sąd Okręgowy zauważa, że od czasu wydania orzeczenia przez Sąd Rejonowy nie zmieniła się sytuacja, jeśli chodzi o powoda. Zamieszkuje z ojcem i nie spotyka się z matką, aczkolwiek w wakacje 2023 r. powód parę razy odwiedził matkę.

Zasadne okazały się postawione w apelacji zarzuty naruszenia prawa amaterialnego.

W pierwszej kolejności jako zasadny należy ocenić zarzut naruszenia art. 133 § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że pozwana nie jest rodzicem zobowiązanym do alimentacji powoda w jakiegokolwiek formie (mimo, że powód na chwilę orzekania przez Sąd Okręgowy był jeszcze małoletni, nie posiadał własnych dochodów ani majątku). W ocenie Sądu Okręgowego ponadprzeciętnie dobra sytuacja finansowa ojca powoda nie zwalnia jego matki z obowiązku alimentacyjnego względem syna.

Poza sporem było, że okoliczności tego postępowania są o tyle nietypowe, że ojciec powoda ma bardzo dobrą sytuację majątkową, a powód żyje na bardzo wysokim poziomie finansowym i wszelkie jego potrzeby są zaspakajane bez żadnych ograniczeń. Natomiast sytuacja bytowa pozwanej, która w pełni wykorzystuje swoje możliwości zarobkowe, w tym wykształcenie i doświadczenie zawodowe jest nieporównywalnie niższa niż standardy życia, z którymi powód ma do czynienia u ojca (tak na k.13 uzasadnienia Sądu Rejonowego).

Zgodnie z art.133§1 k.p.c. – rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest w stanie utrzymać samodzielnie. Ponadprzeciętnie dobra sytuacja finansowa ojca powoda nie sprawia, że powoda należy potraktować jako osobę, która jest w stanie utrzymać się samodzielnie a więc żądanie zasądzenia alimentów od matki jest uzasadnione w świetle przepisów prawa materialnego, co trafnie zarzucono w apelacji.

Dla ustalenia obowiązku alimentacyjnego pozwanej względem powoda nie miały znaczenia okoliczności podnoszone przez pełnomocnika pozwanej w piśmie z 5 marca 2024 r., że także małoletni W. M. przebywa u ojca wbrew woli pozwanej i ulega presji ze strony ojca.

Kwestią wymagającą odrębnych rozważań jest natomiast wysokość alimentów należnych powodowi od matki.

Mimo akcentowanej przez Sąd Rejonowy dysproporcji zarobków rodziców powoda, nie można nie zauważyć, że pozwana osiąga zarobki w kwotach przekraczających średnią krajową, aczkolwiek Sąd Okręgowy dostrzega, że na skutek choroby wynagrodzenie netto pozwanej uległo zmniejszeniu (z ok.8000 zł netto do ok.6000 zł netto). Natomiast jeżeli chodzi o potrzeby małoletniego ustalone przez Sąd Rejonowy – 7000 zł. miesięcznie, nie licząc kosztów wymiany łóżka (6000 zł), czy kosztów aparatu ortodontycznego (4000 zł) to wynikają one ponadprzeciętnie dobrej sytuacji majątkowej ojca. Natomiast przeciętne usprawiedliwione potrzeby nastolatka w wieku powoda wahają się w granicach od 1800 zł do 2500 zł – oczywiście mogą być i wyższe i niższe w konkretnych okolicznościach, zważywszy np. ewentualne koszty edukacji, hobby czy też koszty leczenia.

Sąd Okręgowy zdecydował się uznać żądanie zasądzenia alimentów od pozwanej na rzecz powoda za zasadne co do kwoty 900 zł miesięcznie mając na uwadze potrzeby małoletniego powoda (przyjmując potrzeby przeciętnego nastolatka w wieku powoda Sąd Okręgowy ustalił usprawiedliwione potrzeby powoda na 2250 zł miesięcznie). Jednocześnie Sąd Okręgowy uznał, że obowiązek ponoszenia usprawiedliwionych kosztów utrzymania powoda powinien obciążać pozwaną w 40%, a ojca powoda w 60%, a to zważywszy sytuację majątkową matki, przy uwzględnieniu tego, że choruje onkologicznie (od września 2022 r.), oraz ponosi koszty leczenia, wsparcia psychologicznego i rehabilitacji nier refundowane w ramach NFZ oraz pomocy w pracach domowych, a z drugiej strony ponadprzeciętnie dobrą sytuację majątkową ojca powoda.

Z tych względów, na podstawie art.386§1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w całości. W punkcie I.1 – zasądzone od pozwanej na rzecz powoda rentę alimentacyjną w kwocie 900 zł, określając termin i sposób płatności,

przy czym zgodnie z żądaniem apelacji zasądzono alimenty od dnia wniesienia pozwu (żądanie apelacji ograniczyło w tym zakresie żądanie pozwu). W pozostałym zakresie powództwo oddalono.

Zmiana zaskarżonego wyroku spowodowała konieczność zmiany orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu, aczkolwiek niezależnie od tego Sąd Okręgowy zauważył, że zarzuty sformułowane w apelacji co do błędnego orzeczenia Sądu Rejonowego w zakresie kosztów procesu przy oddaleniu powództwa były trafne, przy czym wobec zmiany całego wyroku nie ma potrzeby dokonywać ich szczegółowej analizy.

Podstawę rozliczenia kosztów procesu stanowił przepis art.100 zdanie pierwsze k.p.c. – koszty stosunkowo rozdzielono na strony w proporcjach wsadzanych w punkcie I.3. wyroku. W świetle orzeczenia Sądu Okręgowego powód wygrał postępowanie w 30% (żądanie pozwu – 36000zł, uwzględniono 10800 zł czyli 30 %), co przesądziło o tym, że winien ponieść koszty procesu w 70%. Poniesione w toku postępowania przed Sądem I instancji przez strony koszty procesu to 3600 zł z tytułu kosztów zastępstwa procesowego powoda (ustalone na podstawie § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie) i 120 zł z tytułu kosztów zastępstwa procesowego pozwanej (ustalone na podstawie § 4 pkt 1 ust.9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie) oraz 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa

(k. 67), łącznie 3737 zł, z czego 70%, czyli 2615,9 zł ma ponieść powód. Skoro powód poniósł koszty w wysokości 3600 zł to kwota 984,10 zł pozostaje do zwrotu przez pozwaną. Z tej przyczyny orzeczono jak w punkcie I.3. wyroku. O odsetkach od kosztów postępowania Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c.

Nadto wobec tego, że pozwana przegrała postępowanie w 30%, a powód korzystał z ustawowego zwolnienia od kosztów sądowych i nie uiścił opłaty od pozwu, orzeczono jak w punkcie I.4 wyroku (wysokość opłaty od pozwu 1800 zł, z czego 30 % to 540 zł).

W pozostałym zakresie apelacja na podstawie art.385 k.p.c. uległa oddaleniu (punkt II. wyroku).

Podstawę rozliczenia kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym stanowił przepis art.100 zdanie pierwsze k.p.c. – koszty stosunkowo rozdzielono na strony w proporcjach wsadzanych w punkcie III. wyroku. W świetle orzeczenia Sądu Okręgowego powód wygrał postępowanie w 30% (wartość przedmiotu zaskarżenia – 36000zł, uwzględniono 10800 zł czyli 30 %), co przesądziło o tym, że winien ponieść koszty procesu w 70%. Poniesione w toku postępowania przed Sądem II instancji przez strony koszty procesu to 1800 zł z tytułu kosztów zastępstwa procesowego powoda (ustalone na podstawie § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie) i 120 zł z tytułu kosztów zastępstwa procesowego pozwanej (ustalone na podstawie § 4 pkt 1 ust.9 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie) łącznie 1920 zł x 30% to 576 zł (kwota którą winna ponieść pozwana w postępowaniu apelacyjnym), a skoro uiściła 120 zł to winna zwrócić na rzecz powody 456 zł (punkt III. wyroku). O odsetkach od kosztów postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c.

Nadto wobec tego, że pozwana przegrała postępowanie apelacyjne w 30%, a powód korzystał z ustawowego zwolnienia od kosztów sądowych i nie uiścił opłaty od apelacji, orzeczono jak w punkcie IV wyroku (wysokość opłaty od apelacji 1800 zł, z czego 30 % to 540 zł).

Maria Antecka